

POSTANOWIENIE

29 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 29 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku I.Z.

z udziałem K.E.C., B.E.K., E.G.L.

i Skarbu Państwa - Starosty S.

o rozgraniczenie,

na skutek skargi kasacyjnej E.G.L.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 8 grudnia 2023 r., IX Ca 1158/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od skarżącej E.G.L. na rzecz uczestniczki E.C. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia uczestniczce odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił apelację uczestniczki E.G.L. od postanowienia Sądu Rejonowego w Szczycynie z 4

sierpnia 2023 r., w którym Sąd ten dokonał rozgraniczenia działek położonych w S., tj. działki nr [...] dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...] stanowiącej własność I.Z. z działką nr [...] dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...] stanowiącą własność E.L. oraz z działką nr [...], dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...] stanowiącą współwłasność K.C. w 2/8 części, B.K. w 1/8 części, I.Z. w 5/8 części zgodnie z wariantem II pisemnej opinii biegłego geodety K.W. z 7 kwietnia 2023 r. oznaczonej na załączniku nr 4 stanowiącym integralną część opinii, linią biegnącą między punktami [...], [...], [...], [...], [...].

U podstaw rozstrzygnięcia Sądów *meriti* dokonanego w oparciu o ocenę całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym złożonej do akt sprawy dokumentacji fotograficznej, legło stwierdzenie, że rozgraniczenie powinno nastąpić według stanu prawnego wynikającego z zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu – części działki nr [...] zgodnie z wariantem II opinii biegłego.

Sąd Okręgowy dzielając w pełni ustalenia faktyczne i ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy, stwierdził, że argumentacja przytoczona w apelacji nie wykazała, by przeprowadzona przez Sąd pierwszej instancji ocena dotknięta była uchybieniami uzasadniającymi zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Wskazał, że prawidłowo ocenione przez Sąd Rejonowy zeznania świadków, korespondujące z dokumentacją zdjęciową, potwierdzają, że wnioskodawczyni i jej mąż korzystali z nieruchomości w granicach wyznaczonych ogrodzeniem, z wyłączeniem innych osób jako posiadacze samoistni. Ocenę tę wzmacnia postawa skarżącej w toku czynności geodezyjnych związanych z ustaleniem granic między nieruchomościami oraz jej stanowisko zajęte w toku postępowania rozgraniczeniowego wszczętego na wniosek I.Z.

Sąd Okręgowy nie podzielił jedynie oceny prawnej Sądu pierwszej instancji w zakresie przyjęcia, że do zasiedzenia doszło w złej wierze z dniem 5 grudnia 2015 r. Zaznaczył, że kwestia ta zmienia jedynie termin zasiedzenia części działki nr [...], nie wpływa natomiast na prawidłowo określony w sentencji rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji przebieg granic.

Zdaniem tego Sądu posiadanie samoistne wnioskodawczyni i jej męża, a następnie także uczestniczki K.C. miało miejsce w dobrej wierze i doprowadziło

do zasiedzenia z dniem 5 grudnia 2005 r. w zakresie części działki nr [...] od górnego narożnika budynku nr [...] do górnego narożnika garażu, przy zachowaniu dalszego przebiegu linii granicznej zgodnie z opinią biegłego z dnia 18 stycznia 2022 r. oznaczonej kolorem różowym na szkicu k. 697 (art. 172 § 1 k.c.). O dobrej wierze H.Z. i I.Z. przekonuje fakt, że zakres nabywanego przez nich prawa determinował kształt nieruchomości ujawniony na mapie jaką posługiwali się stając do aktu notarialnego 5 grudnia 1985 r. W konsekwencji mieli oni prawo przypuszczać, że granica jest oparta na górnym narożniku budynku mieszkalnego położonego na działce [...], skoro taki stan wynikał ze wzmiankowanej mapy. Zmiana przebiegu ogrodzenia nie doprowadziła natomiast do przerwania biegu terminu zasiedzenia, skoro nastąpiło ono przed dokonaniem tej czynności.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę E.G.L.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W ocenie skarżącej oczywista zasadność skargi wynika z rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c. oraz 382 k.p.c. poprzez nie rozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, w zakresie pominięcia przez Sąd pierwszej instancji istotnych okoliczności wynikających z materiału dowodowego (dokumentacji zdjęciowej dołączonej do pism uczestniczki z 21 lipca 2022 r. oraz wnioskodawczyni i uczestniczki z 20 września 2022 r.), co spowodowało zarazem pominięcie przez Sąd drugiej instancji tej części zebranego w sprawie materiału dowodowego, który miał służyć weryfikacji prawidłowości dokonanej oceny, w szczególności dowodów osobowych, a co miało doprowadzić do wykazania braku samoistności posiadania przez wnioskodawczynię spornej części gruntu w latach 1985 - 2010, a w części również braku po jej stronie dobrej wiary (przy przyjęciu, że samoistne posiadanie miało miejsce) - braku przesłanek do stwierdzenia zasiedzenia tej części gruntu, w sytuacji gdy Sąd drugiej instancji dokonał dodatkowo odmiennej oceny prawnej stanu faktycznego ustalonego przez Sąd pierwszej instancji, nie opierając się na pełnym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczka K.C. wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in.

postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi. Uzasadnienie rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego nie wykazuje oczywistych i rażących uchybień, które mogłyby odpowiadać analizowanej przesłance. Nie wynika z niego, by Sąd ten rażąco naruszył art. 378 § 1 k.p.c. nie odnosząc się do zarzutów apelacji. Z punktu II apelacji nie wynika, by skarżąca odnosiła się w niej do dokumentacji fotograficznej załączonej do jej pisma z 21 lipca 2022 r. oraz pisma wnioskodawczyni i uczestniczki z 20 września 2022 r. (k. 866). Kwestia ta nie została podniesiona także w pozostałych zarzutach apelacji i jej uzasadnieniu (k. 865-871).

Ponadto, podkreślenia wymaga, że z obowiązku wynikającego z art. 378 § 1 k.p.c. nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone, przed wydaniem orzeczenia (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 24 marca 2010 r., V CSK 296/09, M.Pr.Bank. 2012, nr 4, s. 19; z 26 kwietnia 2012 r., III CSK 300/11, OSNC 2012 r., nr 12, poz. 144 i z 4 września 2014 r., II CSK 478/13, OSNC – ZD 2015 r., nr D, poz. 64).

Dostrzeżenia także wymaga, że w przypadku, gdy sąd odwoławczy – tak jak to miało miejsce w okolicznościach sprawy - podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, to nie ma procesowego obowiązku szczegółowego rozważenia w uzasadnieniu swojego orzeczenia dowodów omówionych przez sąd pierwszej instancji, lecz wystarczy, że skoncentruje się na rozważeniu tych dowodów i ocen, które są kwestionowane w apelacji. Jeżeli sąd drugiej instancji podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, to treść tej części uzasadnienia może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje jego ustalenia i wnioski jako swoje (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 11 maja 2016 r., I CSK 326/15, niepubl. i z 23 czerwca 2010 r., II CSK 689/09, OSNC – ZD 2011, nr B, poz. 28 oraz postanowienia Sądu

Najwyższego z 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83 i z 16 marca 2012 r., IV CSK 373/11, PiM, 2016, nr 1, str. 149).

W okolicznościach sprawy sytuacja taka miała miejsce, Sąd Okręgowy odwołał się bowiem do szczegółowych ustaleń faktycznych i oceny dowodów Sądu pierwszej instancji. Sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzone w sprawie dowody, brał natomiast pod uwagę całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym dokumentację fotograficzną. Odmierna ocena Sądu drugiej instancji dotyczyła natomiast jedynie kwestii prawnej - kwalifikacji charakteru samoistnego posiadania wnioskodawczyni i jej męża (dobra wiara)

Analiza motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia wskazuje, że Sąd Okręgowy dostatecznie wyjaśnił jego podstawę faktyczną i prawną. Nie można stwierdzić, by sformułowane przez ten Sąd wnioski były w oczywisty sposób nieprawidłowe, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi. Sposób sformułowania wniosku wskazuje natomiast, że skarżąca traktuje skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający jej na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ją rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy. Brak akceptacji przez uczestniczkę stanowiska zajętego przez Sąd odwoławczy, nie świadczy o tym, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona.

Dostrzeżenia także wymaga, że rozstrzygnięcie Sądów *meriti* było przede wszystkim wynikiem oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Skarga kasacyjna jest natomiast instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13, niepubl.). Lektura wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w kontekście podstaw skargi i jej uzasadnienia wskazuje natomiast, że skarżąca domaga się w istocie dokonania przez Sąd Najwyższy ponownie oceny całokształtu

zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w ramach tej oceny ponownej analizy istnienia przesłanek do nabycia przygranicznego pasa gruntu przez zasiedzenie, czemu postępowanie kasacyjne nie służy.

W konsekwencji wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, w konfrontacji z motywami zaskarżonego orzeczenia, nie wykazuje tezy, że przy jego ferowaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania i wykładni prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego w stosunku do uczestniczki K.C. Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., a także § 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935, ze zm.).

Monika Koba

[A.T.]

[a.ł.]